

Beslissing

(B)2121/4

17 november 2022

Beslissing over de neutraliteitsheffing voor balancering en de waarde van de kleine aanpassing voor de periode van 1 januari 2023 tot 31 december 2023

Artikel 20 van de verordening (EU) n° 312/2014 van de Commissie van 26 maart 2014 tot vaststelling van een netcode inzake gasbalancering van transmissienetten en artikel 15/2*quinquies*, § 2, 3°, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
LEXICON.....	3
1. WETTELIJK KADER	4
1.1. Op Europees niveau	4
1.2. Op Belgisch niveau	4
2. ANTECEDENTEN	5
3. RAADPLEGING	5
4. ANALYSE VAN DE BEREKING VAN DE BALANCERINGSTARIEVEN	5
4.1. Procedure voor indiening en goedkeuring van de balanceringsstarieven	5
4.2. Neutraliteitsrekening BeLux	5
4.3. Kosten en inkomsten in rekening genomen bij de neutraliteitsheffing voor balancering	6
4.4. Raming van de neutraliteitsrekening eind 2021	7
4.5. Berkening van neutraliteitsheffingen voor balancering	7
4.6. Waarde van de kleine aanpassing in de methode voor de berekening van de dagelijkse en intradagelijkse onbalansheffing.....	8
5. ALGEMEEN VOORBEHOUD	9
6. CONCLUSIE	9
BIJLAGE 1	10
BIJLAGE 2	11

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS onderzoekt hierna het voorstel van balanceringsstarieven dat door Balansys werd ingediend op 30 september 2022 (hierna: het voorstel van balanceringsstarieven).

Naast de inleiding en het lexicon bevat onderhavige beslissing zes delen. Het wettelijke kader wordt uiteengezet in het eerste deel. Het tweede deel behandelt de antecedenten. Het derde deel beschrijft de modaliteiten en het raadplegingsverslag. Het vierde deel bevat de analyse van het voorstel tot invoering van balanceringsstarieven. Een algemeen voorbehoud wordt geformuleerd in het vijfde deel. Het zesde deel bevat het dispositief. Het tariefblad is opgenomen in bijlage.

Onderhavige beslissing werd door het directiecomité van de CREG goedgekeurd op 17 november 2022.

LEXICON

'CREG' : de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas zoals beschreven in artikel 23 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

'Fluxys Belgium' : de naamloze vennootschap Fluxys Belgium, die bij ministeriële besluiten van 23 februari 2010 werd aangeduid als transmissienetbeheerder van aardgas en beheerder van de opslaginstallatie van aardgas.

'Balansys' : de naamloze vennootschap Balansys die op 7 mei 2015 werd opgericht door Fluxys Belgium en Creos Luxembourg S.A.

'Gaswet' : de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, laatst gewijzigd door de wet van 30 oktober 2022.

'Verordening 312/2014' : verordening 312/2014 van de Commissie van 26 maart 2014 tot vaststelling van een netcode inzake gasbalancerings van transmissienetten;

'Richtlijn 2009/73/EG' : richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en houdende intrekking van richtlijn 2003/55/EG.

1. WETTELIJK KADER

1.1. OP EUROPEES NIVEAU

1. Het artikel 20 van verordening 312/2014 stelt het volgende :

"1. De transmissiesysteembeheerder dient de berekeningsmethode voor de dagelijkse onbalansheffing, die in zijn balanceringszone moet worden toegepast, ter goedkeuring in bij de nationale regulerende instantie.

2. Na goedkeuring wordt de berekeningsmethode voor de dagelijkse onbalansheffing op de desbetreffende website bekendgemaakt. Wijzigingen worden tijdig bekendgemaakt.

3. In de berekeningsmethode voor de dagelijkse onbalansheffing wordt het volgende gedefinieerd:

a) de berekening van de dagelijkse onbalanshoeveelheid als bedoeld in artikel 21;

b) de afleiding van de in artikel 22 bedoelde toepasselijke prijs; en

c) eventuele andere noodzakelijke parameters."

2. Het artikel 30, 2de lid, van verordening 312/2014 stelt het volgende :

"De nationale regulerende instantie stelt de methode voor de berekening van de neutraliteitsheffingen voor balancering vast of keurt deze goed, en maakt deze bekend, inclusief de verdeling onder netgebruikers en de regels voor kredietrisicobeheer."

3. Met toepassing van deze artikelen van verordening 312/2014 heeft de CREG op 27 augustus 2015 beslissing (B)150827-CDC-656G/29 goedgekeurd over de "methode voor de berekening van de neutraliteitsheffingen voor balancering en de methode voor de berekening van de dagelijkse en binnen-de-dag onbalansheffing wat de waarde van de kleine aanpassing betreft" (hierna: de tarifaire methode betreffende balancering).

4. Conform artikel 41, 1ste lid, c) en artikel 42 van richtlijn 2009/73/EG dienen de reguleringsinstanties samen te werken en overleg te plegen over grensoverschrijdende kwesties. De CREG en het *Institut Luxembourgeois de Régulation* (hierna: ILR) hebben dit dan ook gedaan tijdens het hele proces dat tot deze beslissing heeft geleid.

1.2. OP BELGISCH NIVEAU

5. Artikel 15/2bis, §1 van de gaswet bepaalt dat de beheerder van het aardgasvervoersnet, onverminderd artikel 15/2quater, het beheer voor het in evenwicht houden van het aardgasvervoersnet aan een gemeenschappelijke onderneming, opgericht met één of meerdere beheerders van aardgasvervoersnetten van andere lidstaten, kan overdragen.

6. Het beheer van het evenwicht van het Belgische vervoersnet voor aardgas werd door Fluxys Belgium overgedragen aan Balansys. Aangezien deze overdracht sinds 1 juni 2020 effectief is, geldt het voorstel van balanceringsstarieven dat door Balansys werd ingediend voor het Belgische gedeelte van de BeLux-zone voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

7. Artikel 15/2quinquies, § 2, 3° van de gaswet bepaalt dat de CREG op voorstel van de gemeenschappelijke onderneming de balanceringsstarieven bekrachtigt. Dit artikel vormt bijgevolg de juridische grondslag voor onderhavige beslissing.

2. ANTECEDENTEN

8. Van 29 augustus 2022 tot 16 september 2022 heeft Balansys een openbare raadpleging georganiseerd over de balanceringsstarieven die bestaan uit neutraliteitsheffingen voor balancerings en een dagelijkse en intradagelijkse onbalansheffing.

9. Op 30 september 2022 heeft Balansys haar voorstel van balanceringsstarieven aan de CREG ter goedkeuring voorgelegd.

10. Om de consistentie van de balanceringsstarieven binnen de geïntegreerde BeLux markt te verzekeren, heeft Balansys eveneens een gelijkaardig voorstel ingediend bij het "*Institut Luxembourgeois de Régulation*".

3. RAADPLEGING

11. Het directiecomité van de CREG heeft, krachtens artikel 23, § 1 van zijn huishoudelijk reglement, beslist om in het kader van deze beslissing geen raadpleging te organiseren met toepassing van artikel 40, 2° van zijn huishoudelijk reglement omdat Balansys hiervoor al een openbare raadpleging heeft georganiseerd (zie § 8).

12. Balansys heeft slechts één niet-vertrouwelijke reactie ontvangen van de markt. Deze reactie bevindt zich in bijlage 2 van onderhavige beslissing.

4. ANALYSE VAN DE BEREKING VAN DE BALANCERINGSTARIEVEN

4.1. PROCEDURE VOOR INDIENING EN GOEDKEURING VAN DE BALANCERINGSTARIEVEN

13. Het voorstel van de balanceringsstarieven bevat een afrekening op 30 juni 2022 van de kosten en opbrengsten met betrekking tot de balanceringsactiviteit, evenals een kostenraming met betrekking tot de levering van balanceringsdiensten van 1 januari 2023 tot 31 december 2023.

14. De CREG stelt vast dat het overeenstemt met de tariefmethodologie betreffende balancerings.

4.2. NEUTRALITEITSREKENING BELUX

15. Het voorlopige saldo van de BeLux-neutraliteitsrekening op 30 juni 2022 zoals gepubliceerd op de website van Balansys¹ bedraagt € 13.528.341 (een bedrag dat dus aan de markspelers moet worden teruggegeven).

16. Tussen juli 2021 en juni 2022 waren de inkomsten uit gastransacties veel groter dan de kosten van de balancerings en dat zelfs rekening houdend met de negatieve neutraliteitsheffing over de gehele

¹ http://www.balansys.eu/wp-content/uploads/2021/11/BELUX_Neutrality_Account_Evolution-Balansys-2021.10.pdf

periode. De uitoefening over deze periode in zijn geheel resulteert in een aanzienlijke verhoging van de neutraliteitsrekening.

17. De kosten (exclusief de aankoop/verkoop van gas) zijn hoger dan de begroting met een verschil van k€ 309 voornamelijk te wijten aan de grotere financiële lasten. Het saldo van de aankopen/verkoop voor de commerciële balanceringsdienst is duidelijk hoger dan het gebudgetteerde bedrag met een verschil van + k€ 14.111. Dit is vooral te wijten aan de uitzonderlijk hoge gasprijs sinds midden 2021 (de prijs van € 200/MWh werd meermaals overschreden in deze periode). De uitgaven van de neutraliteitsheffing zijn op hun beurt kleiner in vergelijking tot het gebudgetteerde bedrag: verschil van k€ 185.

4.3. KOSTEN EN INKOMSTEN IN REKENING GENOMEN BIJ DE NEUTRALITEITSCHEFFING VOOR BALANCERING

18. De begroting die Balansys heeft voorgesteld voor de levering van balanceringsdiensten bestaat uit vijf posten:

- 1) werkingskosten;
- 2) financiële kosten;
- 3) kosten voor de toegang en activiteit op de marktplatformen;
- 4) kosten en inkomsten in verband met transacties voor evenwichtsdoeleinden en om het systeem binnen de operationele grenzen te houden;
- 5) saldo van de neutraliteitsrekening.

19. Balansys heeft voor al deze posten geraamde bedragen opgenomen. De maandelijkse begroting van de kosten is voornamelijk een geïndexeerde versie van de begroting 2022, met uitzondering van de volgende punten:

- de voorziening die verband houdt met de herziening van de SLA ("*Service Level Agreements*") die de diensten definiëren die Fluxys Belgium en Creos aan Balansys leveren, werd herzien om het om het niveau van de verleende diensten beter af te stemmen op de huidige realiteit, ook rekening houdend met de veranderingen sinds 2015;
- de financieringskosten zijn in 2022 sterk gestegen ten opzichte van wat voorzien was in het budget. Deze verhoging is voornamelijk te wijten aan de stijging van financiële leningen, omwille van gasprijzen die sinds het begin van 2022 sterk gestegen zijn, die door de aandeelhouders van Balansys werden toegestaan om de nodige financiële reserves voor het uitvoeren van aankopen/verkoop van gas op de marktplatformen te doen toenemen);
- de platformkosten werden ook opwaarts herzien, in samenhang met de stijging van de uitgaven die deze laatste maanden werd vastgesteld die voornamelijk voortkomt uit de verhoging van de raming van de kosten die verband houden met de interesten op de *clearing* rekeningen.

20. Het budget van het saldo van aankopen/verkoop voor commercieel evenwicht van € 14.002.000 is gebaseerd op de saldi van de maandelijkse aankopen/verkoop gelijkwaardig aan het maandelijkse gemiddelde dat sinds de lancering van de BeLux werd waargenomen, ook rekening houdend met de invloed van de verhoging van de gasprijs.

21. De CREG stelt vast dat dit in overeenstemming is met de tarifaire methode betreffende balancerings.

4.4. RAMING VAN DE NEUTRALITEITSREKENING EIND 2021

22. Balansys raamt het saldo van de neutraliteitsrekening van BeLux, zonder de invoering van een neutraliteitsheffing, op 31 december 2022 op € + 31.326.066 rekening houdend met:

- het saldo van de neutraliteitsrekening van BeLux op 30 juni 2022 (zie hoofdstuk 4.2 hierboven);
- kostenramingen voor eind 2022;
- de veronderstelling dat het saldo van de aan-/verkopen ruim boven het begrote niveau zal liggen gezien de hoge voorspellingen van de gasprijs tot eind 2022;
- en veronderstellingen van een negatieve neutraliteitsheffing van september en december 2022.

4.5. BERKENING VAN NEUTRALITEITSCHEFFINGEN VOOR BALANCERING

23. De neutraliteitsheffing dient om de verschillen tussen de kosten en het saldo van de aan- / verkopen voor de commerciële balancerings te neutraliseren. Balansys stelt voor om in 2023 een negatieve neutraliteitsheffing van - € 0,1/MWh in te voeren aangezien de vooruitzichten voor de neutraliteitsrekening van BeLux lijken te wijzen op een positief saldo van + 31.326.066 tegen eind 2022. Rekening houdend met een geraamd verbruik van 190 TWh in 2023 in de BeLux zone zal Balansys zo € 19.000.000 terugbetalen over het hele jaar 2023.

24. Door deze neutraliteitsheffing te integreren, zou de neutraliteitsrekening BeLux op 31 december 2023 een bedrag van € 12.326.066 moeten behalen. De volatilititeit van de gasprijs en de onzekerheden over de evolutie hiervan zet ertoe aan om een voldoende financiële marge te behouden om de financiële toestand van Balansys niet in gevaar te brengen en om voldoende financiële middelen te voorzien om het hoofd te bieden aan de huidige uitzonderlijke omstandigheden. Het saldo dat in 2023 wordt aangehouden, zal aan de markt worden teruggegeven (onder de vorm van een negatieve neutraliteitsheffing) in de loop van de volgende tariefperiode.

25. Tijdens de raadpleging en in de veronderstelling dat de gasprijs blijft toenemen, wenste Febeg meer transparantie over dit onderwerp: op welk niveau van de rekening zou de neutraliteitsheffing worden verlaagd en hoe snel zou deze neutraliteitsheffing de rekening vereffenen?

26. De CREG stelt vast dat het voorstel van Balansys in overeenstemming is met de tarifaire methode betreffende balancerings. Overwegende een gasprijs die is gedaald sinds de raadpleging en overwegende de onzekerheden rond de verwachtingen van het saldo van aankoop/verkoop, zal Balansys een nieuwe neutraliteitsheffing moeten bepalen om de neutraliteitsrekening tegen eind 2023 terug te geven. Mogelijks voert Balansys een (negatieve) vermindering van de neutraliteitsheffing in via een voorstel tot herziening van de balanceringsstarieven voor 2023 zonder raadpleging.

4.6. WAARDE VAN DE KLEINE AANPASSING IN DE METHODE VOOR DE BEREKENING VAN DE DAGELIJKSE EN INTRADAGELIJKE ONBALANSHEFFING

27. Hoewel de onevenwichtsposities van de netgebruikers op het einde van de dag van maand tot maand en van jaar tot jaar schommelen, neemt Balansys voor het eerst eerder overschotposities waar (terwijl het de vorige jaren omgekeerd was). Dit toont ondanks alles het veranderende gedrag aan van de marktspelers ten aanzien van de hoge gasprijzen. De posities in termen van volume blijven echter stabiel.

28. De *intraday* interventies zijn enigszins toegenomen ten opzichte van de voorgaande jaren, maar het is vooral op gebied van volume (voornamelijk voor de zone BeLux H) dat Balansys aanzienlijke verschillen waarneemt met de onevenwichtsvolumes die sterk toenemen. Dit is te wijten aan de zeer uitzonderlijke marktsituatie sinds begin 2022 met een net dat sinds de crisis in Oekraïne veel wordt gebruikt en met een prijs die uiterst gevoelig is voor verstoringen die verband houden met de bevoorradingsbronnen zoals we die kennen sinds begin 2022 (vermindering/stopzetting North Stream, problemen i.v.m. de kwaliteit van gas op Interconnector, problemen op de Noorse velden, onderhoud van de terminal van Zeebrugge,...).

29. Tijdens de raadpleging heeft Febeg gesuggereerd om, gelet op de hoge gasprijzen die recentelijk werden waargenomen, de kleine aanpassing voor de veroorzakers te plafonneren op een waarde van € 1/MWh.

30. Net zoals vorig jaar heeft Balansys dit verzoek geanalyseerd en heeft zij geprobeerd erop te antwoorden door het gedrag van de markt tussen 1 januari 2019 en 31 augustus 2022 naar aanleiding van het onevenwicht op het einde van de dag op de markt van H-gas te analyseren. Op basis van deze analyse kan worden vastgesteld dat er proportioneel meer dagen met lage onevenwichten op het einde van de dag (van - 4 GWh tot + 4 GWh) zijn wanneer de "*settlement*" wordt berekend met een "*premium*" ("*small adjustment*") ten opzichte van de marktprijs en proportioneel meer dagen met hoge onevenwichten op het einde van de dag (minder dan - 4 GWh en meer dan + 6 GWh) zijn wanneer de *settlement* tegen de marktprijs is. Dit lijkt erop te wijzen dat de *small adjustment* een echte stimulerende rol speelt aangezien de markt de neiging heeft zijn onevenwicht tot een minimum te beperken als ze van mening is dat ze zichzelf in evenwicht kan brengen tegen een gunstigere prijs dan de prijs die zal worden aangerekend bij de *settlement* van haar onevenwichtspositie.

31. Rekening houdend met voorgaande analyse zou het plafonneren van de waarde van de kleine aanpassing een verkeerd signaal aan de markt geven door de rol ervan te beperken als stimulans om de markt beter in evenwicht te brengen. Daarom stelt Balansys voor om de kleine aanpassingen voor de veroorzakers te behouden op 3 % en voor de helpers op 0 %, aangezien deze gebruikers het globale onevenwicht van de markt verminderen.

32. Desalniettemin heeft Balansys een interne studie gelanceerd om te bepalen op welke manier deze kleine aanpassingen de beste marktspelers zou kunnen belonen en de slechtste leerlingen zou kunnen straffen op gebied van onevenwichtspositie, het effect van de hoge gasprijzen voor de "goede leerlingen" versoepelen op gebied van onevenwichtspositie en de verantwoordelijken voor de onevenwichten te bestraffen. Deze analyse wordt in 2022 aan de regulatoren voorgesteld en zal het voorwerp uitmaken van een toekomstige raadpleging.

33. De CREG bevestigt dat de hierboven ontwikkelde argumenten wel degelijk in de geest van verordening nr. 312/2014 passen. Bovendien merkt zij op dat deze waarden ver onder de in de genoemde verordening vastgestelde grenswaarde van 10 % liggen en dat dit in overeenstemming is met de tariefmethodologie voor balancerings.

5. ALGEMEEN VOORBEHOUD

34. Overeenkomstig artikel 41(2), *in fine*, van richtlijn 2009/73, laat onderhavige beslissing de toekomstige uitoefening van de tariefbevoegdheid onverlet. De CREG is bevoegd om de tarieven of de methode permanent aan te passen, zelfs tijdens de lopende regulatoire periode, op basis van de artikelen 41(6) en 41(10) van richtlijn 2009/73 en hun omzetting in Belgisch recht.

6. CONCLUSIE

Gelet op het voorstel tot invoering van balanceringstarieven van 30 september 2022 van Balansys;

Overwegende het voorgaande;

Beslist de CREG in het kader van de wettelijke en reglementaire opdracht die haar is toevertrouwd en conform het toepasbare regulatoire kader (van Europees en intern recht wanneer het tweede conform het eerste is), om het tariefblad in bijlage goed te keuren met toepassing van artikel 20 van verordening 312/2014 en artikel 15/2*quinquies*, § 2, 3° van de gaswet.

Deze tarieven zijn van toepassing van 1 januari 2023 tot 31 december 2023.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Laurent JACQUET
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. Voorzitter van het Directiecomité

BIJLAGE 1

Tarieflijst

Op 17 november 2022 heeft de CREG de volgende balanceringsstarieven goedgekeurd die van toepassing zijn van 1 januari 2023 tot 31 december 2023.

BALANCERINGSTARIEVEN - TARIEFBLAD		
H-zone		
- Neutraliteitsheffing	-0,1	[€/MWh]
- <i>Small Adjustment "helpers"</i>	(kleine aanpassing helpers)	
	0	[%]
- <i>Small Adjustment "causers"</i>	(kleine aanpassing veroorzakers)	
	3	[%]
L-zone		
- Neutraliteitsheffing	-0,1	[€/MWh]
- <i>Small adjustment "helpers"</i>	(kleine aanpassing helpers)	
	0	[%]
- <i>Small adjustment "causers"</i>	(kleine aanpassing veroorzakers)	
	3	[%]

BIJLAGE 2

Niet-vertrouwelijke reacties van de markt

Febeg	<p>Balansys aims to return the forecasted neutrality account in 2 years, by means of a negative neutrality charge of -0,1 €/MWh in 2023 (vs. -0,021 €/MWh in 2022).</p> <p>Moreover, if the gas price continues to raise and that has the consequence of deviating from the projected trajectory of the neutrality account, it is possible to introduce to the CREG and ILR a reviewed tariff proposal – based on this consultation – with an adapted neutrality charge.</p> <p>We understand this would be an in-year change, without new consultation, in order to further reduce the neutrality charge. We would however like to have more transparency on this measure: what would be the level of the account from which the charge would be lowered? From what level of deviation is an adjustment of the neutrality charge required? How quickly would the new neutrality charge clear the account?</p>
Febeg	<p>FEBEG also supports the view that small adjustments are an effective mechanism to encourage balancing. However, in view of the high gas prices observed in recent months, we propose to introduce an absolute cap on small adjustments at €1/MWh.</p>